

Konstantinos Tsivos

Řekové nebo Římané?

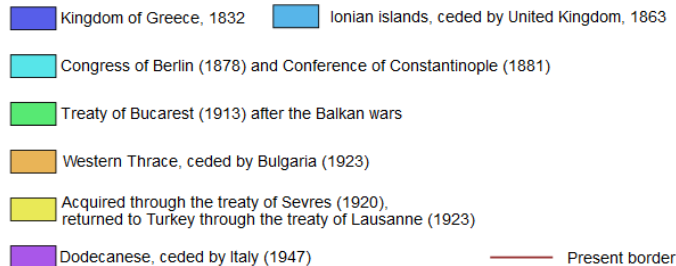
Spory o (dis)kontinuitě řeckého národa v řecké historiografii

Teritoriální expanze novořeckého státu

Territorial expansion of Greece (1832-1947)

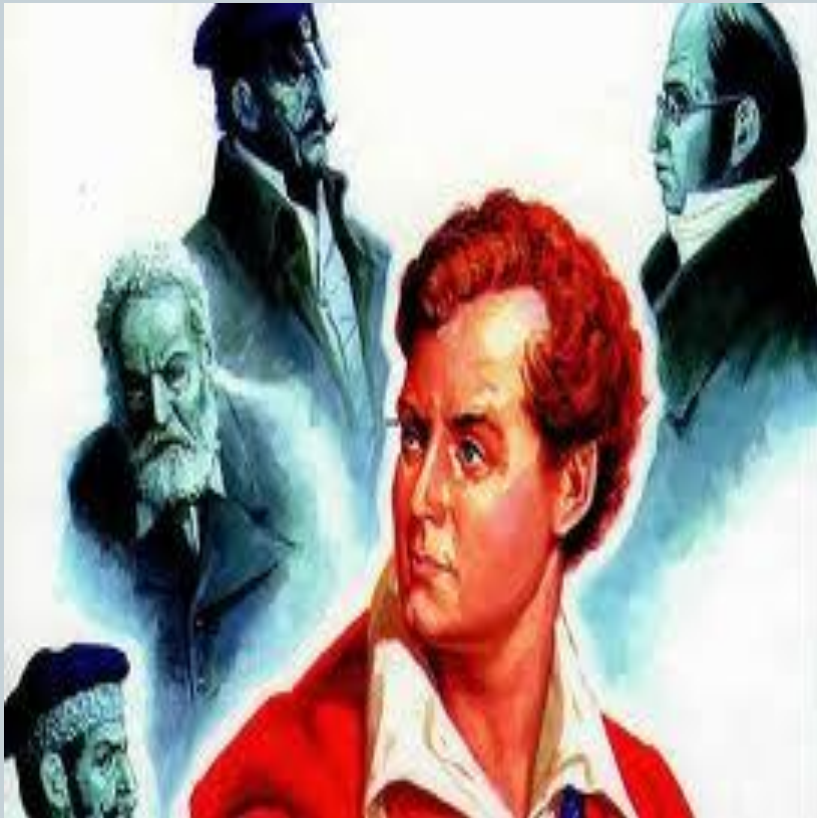
- Řecko získalo svou nezávislost v roce 1830.
- V prvním nezávislém řeckém státu žila jen necelá čtvrtina všech Řeků.
- Vize národního sjednocení všech Řeků koncipovaná v polovině 19. století jako „**Velká myšlenka**“ (*Μεγάλη Ιδέα*) byla provázena potřebou vytvořit novou identitu, kde povědomí společného původu mělo sehrát významnou úlohu.

Spory o názvu obyvatelů novodobého řeckého státu

- Kvůli početné a roztroušené řecké diaspoře, nepanovala shoda ani o hranicích a rozloze řeckého národního státu.
- Rozpory vznikaly také ohledně názvu nového státu a jeho obyvatel: Měli to být Helénové (*Ἕλληνες*), Řekové (*Γραικοί*) nebo Římané (*Ρωμαίοι*)?
- Mezi řeckými vzdělanci první poloviny 19. století nepanovala shoda ve stěžejních otázkách jako např. vztahu Řeků k pravoslavné církvi, podobě kodifikované řečtiny, vztahu novodobých Řeků k antickému Řecku a Byzanci.
- Otázka kontinuity řeckých dějin byla také velmi úzce spjata s otázkou kontinuity řecké literatury a především s otázkou kontinuity řeckého jazyka.

Filhelénismus

- Velkou roli při vytváření nové národní identity sehráli Řekové žijící v zahraničí, kteří byli většinou pod vlivem liberálních a antiklerikálních idejí francouzské revoluce, anebo právě cizinci – Filheléni.
- Evropští liberálové, intelektuálové, umělci a politici, kteří obdivovali a podporovali boj řeckého lidu za osvobození od osmanské nadvlády.
- Filhelénství dominovaly křesťansko-romantické, liberální i klasicistní myšlenky. Velké množství uměleckých děl (obrazů, písní, básní) vyjadřovalo nadšení pro věc řeckého národa.

Claude Fauriel (1772-1844) a řecké lidové písně...

- „Novodobí Řekové mají lidovou poezii ve všech významech a se vší silou toho slova jako bezprostřední a pravý projev národního ducha, jež každý Řek s láskou chápe a cítí, protože je Řek, protože žije na půdě Řecka a dýchá řecký vzduch“.
- „Dnešní Řekové si samozřejmě nevědomky uchovávají jisté názory, jistou mytologickou víru svých předků i zvyky, které se k nim vztahují. Úplně by je vyděsilo, kdyby jen tušili, kolik z jejich názorů a zvyků je pozůstatek dávného pohanství“.
- Na závěr svého díla Fauriel vyslovil proroctví, že až Řekové budou znovu svobodní, otevře se před nimi krásná budoucnost.

Jakob Philipp Fallmerayer (10.12.1790 – 26.4.1861)

- Fallmerayer byl tyrolský cestovatel, novinář, politik a historik, známý svými kontroverzními (někteří dokonce říkají rasistickými) teoriemi týkající se původu Řeků.
- Jeho studie „*Geschichte der Halbinsel Morea*“ byla vydána v roce 1830. V předmluvě mj. píše:
- Nové Řecko není nic jiného než „směs Valachů, Albánců a Slovanů“.
- „Pokolení Helénů bylo v Evropě vyhlazeno. Tělesná краса, vzlet ducha, harmonie a prostota mravů, umění, závodistě, polis, vesnice, nádhera sloupů a chrámů, ba dokonce i samotné jméno zmizelo z povrchu řeckého světa... a v žilách křesťanských obyvatel dnešního Řecka nekoluje ani jediná kapka čisté a nesmíšené helénské krve.“

Konstantinos Paparrigopoulos (1815-1891)

- 1815 se narodil v Konstantinopoli.
- 1821 otec a bratr byli Turky zavražděni po vypuknutí řecké národně osvobozené revoluce.
- 1830 se jeho rodina vrací do již nezávislého Řecka – studuje střední školu (Κεντρικό Σχολείο).
- 1840 pracuje na Ministerstvu spravedlnosti, v roce 1845 je propuštěn jako „eterochthon“.
- 1851 profesorem historie a od roku 1872 rektorem Národní univerzity v Aténách.
- 1860 – 1876 *Dějiny řeckého národa*, kde položí základy tzv. nepřerušené kontinuity řeckého národa.

Koncepce kontinuity jako součást ideologie řeckých ultrapravicových režimů

Ioannis Metaxas a „třetí helénská civilizace“ (1936-1940)

Diktatura černých plukovníků a řecko-křesťanská civilizace (1967-1974)

Jannis Kordatos (1891–1961)

Κορδάτος Γιάννης
(1891-1961)

- Studoval práva v Aténách, věnoval se však studiu novodobých dějin Řecka.
- Patřil k zakládajícím členům Socialistické dělnické strany Řecka (1918). V době 1920–1924 byl tajemníkem Komunistické strany Řecka – KKE.
- V roce 1927 odešel z KKE, protože nesouhlasil se stanoviskem Kominterny ohledně autonomie Makedonie.
- V letech diktatury Metaxase byl vězněn. Během okupace se zúčastnil odboje v řádách Národní osvobozené fronty – EAM. Po válce se stal představitelem Sjednocené demokratické levice.
- Samouk historik, nicméně velmi plodný spisovatel, zastáncem diskontinuity řeckého národa. Jeho kniha „*Sociální rozměr řecké revoluce*“ (1924), vyvolala bouřlivé reakce a diskuse.

Nikos Svoronos (1911-1989)

- Historik - byzantinolog, strávil většinu z jeho kariéry ve Francii (1945-1980).
- Je považován za zakladatele poválečné marxistické historiografie Řecka.
- Svoronos se na rozdíl od Kordatose opakovaně hlásil k myšlence kontinuity řeckého národa, jenž spatřoval především v „odbojovém duchu“, který diachronně prokazují Řekové v různých fázích své historie.
- *„Έλλην είναι όποιος μετέχει ελληνικής παιδείας και έχει ελληνική καταγωγή. Για άλλη μια φορά οι Βυζαντινοί λόγιοι χωρίζουν τον κόσμο σε Έλληνες και βαρβάρους.»*

Ideologie kontinuity podle Zlatého úsvitu

- ❖ Od počátku se Zlatý úsvit profilovala jako radikálně nacionalistická strana. Čerpala inspiraci z Metaxasova režimu (30. léta 20. stol.) a z diktatorského režimu plukovníků (1967 až 1974).
- ❖ Označení „neonacistická“ strana vždy důrazně odmítá, ale prakticky při každé příležitosti používá symboly, které se pojí s Třetí říší; všechny je ale prezentuje jako **symboly klasického Řecka**.
- ❖ Podstatná část programu strany se soustředila na imigranty a na to, jak je z Řecka vypudit. V posledních volbách používala slogan „Zbavme zemi špíny“.
- ❖ Kromě vystěhování přistěhovalců strana v posledních letech požaduje i navrácení území, o která Řecko přišlo kvůli smlouvě z Lausanne (1923). Jedná se o východní Thrákii, severní Epiros a okolí Smyrny.

Minoan Era

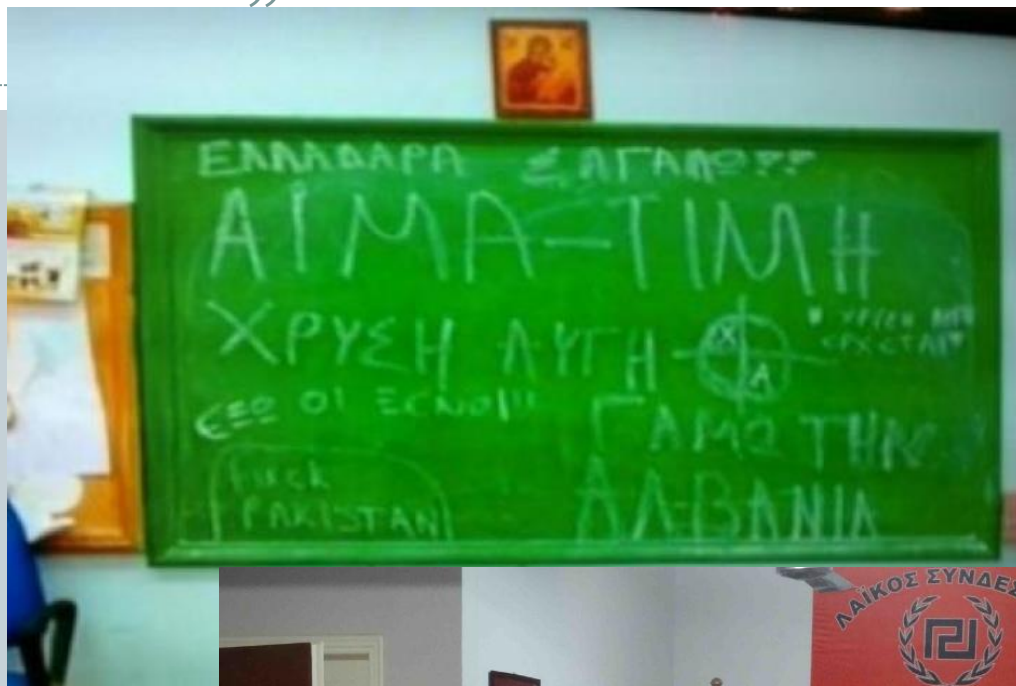
Cycladic Era

Mycenaean Era

Classical Era

Modern Era

Ze „školních“ aktivit Zlatého úsvitu

Členové Zlatého úsvitu alias spartanští bojovníci (Foto z tábora XA na Krétě)

